

Petri Cvnæi de Repvblica Hebræorum Libri III

Cunaeus, Petrus

Lvgd. Batavor., 1632

Cap. XII. Templum Ierosolymitanum, Cur intus illic tanta vis auri. De templis veterum, in quæ aurum non inferebatur. non esse id Iudæorum institutis contrarium. Confutatus quorundam error. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65527](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65527)

DE REPVB. HEBR. 169
pœnas luisse, sed tamen בלא תעשה contra
numinis interdictum fecisse.

CAPVT XII.

*Templum Ierosolymitanum, Cur intus
illic tanta vis auri. De templis vete-
rum, in qua aurum non inferebatur.
non esse id Iudæorum institutis contra-
rium. Confutatus quorundam error.
Talmudicorum scitum de iis, qui sa-
cram adem adeunt. Quid sint תע-
שו In Messia edicto. Salomonis in-
dustria in templi extruptione. Quam
celeriter consummata ea operis moles.
Diana Ephesia ades quibus impensis &
quam lente adificata. cur in palustri
solo ea posita. Iudæorum commentum
de monte Moria.*

Nihil rerum Iudaicarum pulcrius,
magnificentiusque fuit, nec quod
magis celebratum monumentis om-
nium sit, quàm illud immensæ opu-
lentiaë templum, quod in urbe Ieroso-
lymâ extructum, dedicatumque à Sa-
lomone est. Ejus descriptio luculenta
apud Flavium Iosephum extat in octa-
vo Antiquitatum libro. Quare nos,
quæ de magnitudine, deque arte &
modo operis dici possunt, non ex-
quemur. Vtique, quod hujus ædis in-
L 5 terius

terius sacrarium auro magni ponderis obductum erat, quodque vasa innumera ex puro puro auro conflata sunt, non regis effusa quædam liberalitas in summâ opum affluentia videri debet, sed iustus edictumque numinis fuit. Non æstimat quidem donorum pretia, neque terrenis indiget opibus summus Deus, cuius est hoc omne, quod videmus, & non videmus: sed tamen grata illi mortalium pietas est, id offerentium quod amant ipsi vehementer, rerumque humanarum maximum putant. Ait Plutarchus in Politicis præceptis, templa quædam olim fuisse, in quæ ingredi nefas fuerit, nisi auro ante fores posito. Ex quo viri quidam incomparabiles collegerunt, antiquitatem, cuius iudicium incorruptissimum fuit, delubra damnavisse, quæ donariis magnificis, & multo auro radiarent. In quo certè eos ratio fugit. neque id Plutarchus voluit, qui è vestigio ibidem illud addit, etiam ferrum eos deposuisse, ædem qui intrare vellent. & in promptu esse causa utriusque nobis videtur. nam & sine auro nummisque, aut ornatu operosiore adstare debuerunt, qui diis supplices in loco augustissimo erant: & rursus, magis sibi opem omnem esse
in

in numine positam intellexere, qui ferro armisque se nudaverant. Ego verò Plutarchum, ista cum scriberet, cogitasse de veteri Ierosolymitana æde opinor. Penè enim eadem sunt, quæ traduntur in Talmudis tractatu, quem Massechta Ievamot appellant, in capite primo: ex quo ista transcripsit Maimonides, quæ in Halacha Beth Habechira leguntur, in capite VII. לא יכנס אדם להר הבית במקלו או במנעל שברגליו או באפונותיו ובמעורו הצרורין לו בסדינו:

Nemo in montem templi veniat cum baculo, aut calceamentis pedum, neque cum manticâ aut pecuniis linteis involutis. Apud Divum Marcum in Evangelii cap. XI, servator hominum Messias, cum reducere priscum ac fugitivum morem vult, edicit ἵνα μή τις διεύρηται οὐδὲ τι εἶπερ, ne quis per templum eat vasis ullis, instrumentisve, aut impedimentis onustus. Ita enim id, quod οὐδὲ τι dicit, accipimus, ut ad loculos etiam, & ascoperas, atque ad ea omnia pertineat, quæ oneri exuberant. Certè ille idem Messias, cum propter excellentem seculi perversitatem vetus hoc institutum exolevisset, nummularios, atque eos, qui intenti distrahendis mercibus erant, procul à sacro limine abegit. Templi admiranda moles urbem

bem

bem ex alto despectavit. Posita enim in montis crepidine fuit, cuius spatium rex Salomo ampliavit, aggesta in profundissimam vallem humo ad altitudinem quadringentorum circiter cubitorum. Consummata autem tanti operis constructio intra septem annos est. Quod pene incredibile dixeris. Sanè tardior in ædificando Græcia fuit, quæ Dianæ Ephesæ templum ducentesimo & vicesimo anno vix absolverat, etsi adjuta totius Asiæ opibus est. sed cœpti difficultas ex natura loci fuit. quippe condi eam ædem in palustri solo placuit, ne terræmotibus quateretur. Vanissimum est, & exhibitari debet, quod Rabbi Eliezer in capitulis suis ex communi Iudæorum opinione prodidit, montem, in quo ædes Ierosolymitana stetit, hunc ipsum esse, in quo primus hominum parens Adamus sacra fecit: atque ibidem mox Abelum, Cainumque munera sua numini obtulisse. rursus vero & Noachum illic altare posuisse, cum ex arca egrederetur: & Abramum cœlestibus monitis huc profectum fuisse, uti filium mactaret. Eiusdem generis est, quod in Bereschit Rabba, in Pasuk מִצֵּר, & in Talmudis Hierosolymitani tractatu, qui מִצֵּר inscriptus est, in capite

pite xxiii legitur, Adamum ex pulvere illius montis esse conditum, atque recte dictum à sapientibus veteri verbo esse, שנתרא ממקום נפרתו *creationem ejus in illo loco contigisse, ubi peracta ejus expiatio est.* Nemo nostrum tam bardus est, qui hæc credat. Et tamen ipsis vetus commentum placet. Sed hæc deliria pluribus persequi, id verò nostrum non est.

CAPVT XIII.

Admiranda quadam de templo, deque sacrificiorum & sacerdotum multitudine. De festo Paschatis singulare quid, & penè supra fidem. Lignorum tres strues in altari. De aternis ignibus. Corban Habitfin, oblatio lignorum, & dies festi ad hanc rem. Talmudicorum & Flavii Iosephi discrepantia. Superstitio eorum, qui intraverint templum, quique exiverint ex illo.

Difficile esset dicere, quot sacrificiorum oblationumque genera & causas Iudaica religio habuerit. Sanè, cum Flavius ¹ dicat, in singulis classibus, quæ hebdomadam unam per vi- ces in templo sacris operabantur, fuisse

¹ In Apolog. adversus Apionem.